

Közéletünk hírei

DOBI ISTVÁN TÁVIRATA
KEKKONENNEK

Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke táviratban köszöntötte Urho Kekkonen finn köztársasági elnököt 65. születésnapja alkalmából.

ILKU PÁL
FŐPAPOKAT FOGADOTT

Ilku Pál művelődésügyi miniszter csütörtökön fogadta a vatikáni zsinatra utazó főpapat. A fogadáson részt vett dr. Hamvas András kalocsai érsek, Kovács Sándor szombathelyi püspök, dr. Dudás Miklós, hajdúdorogi görögkatolikus püspök, dr. Kovács Vince püspök, váci apostoli kormányzó, dr. Brezanóczy Pál c. püspök, egri apostoli kormányzó, dr. Cserháti József c. püspök, pécsi apostoli kormányzó, dr. Ijjas József c. püspök, szegedi apostoli kormányzó, dr. Bánk József győri, dr. Winkler József szombathelyi segédpüspök és dr. Klempa Sándor veszprémi apostoli kormányzó.

Intermetall tanácskozás Budapesten

Csütörtökön este a kölcsönös szállítások jegyzőkönyvének aláírásával befejeződött Budapesten az Intermetall vaskohászati együttműködési szervezet 10 napos tanácskozása. A megbeszéléseken a hat tagállam — Bulgária, Csehszlovákia,

A készletértékesítés a termelés szolgálatában

Ismertetőt jelentetett meg a MAGÉV

Igen „okos” kis könyvecskét jelentetett meg a napokban a Műszaki Anyag- és Gépkereskedelmi Vállalat, s elküldte szinte valamennyi olyan vállalatnak, mely érdekelt a felesleges készletek, használaton kívüli gépek és villanymotorok értékesítésében, selejtezésében. S valljuk meg őszintén: alig létezik olyan vállalat, amely ne lenne érdekelt benne. Pedig má jó egynéhány hónapja elmúlt, hogy megjelent az a rendelet, mely korábban soha nem alkalmazott kedvezményeket mellettszeli lehetővé, hogy kiki megszabaduljon az 1964-es év végéig felgyülemlett, s az ideiglenes szükséglettel gépektől, anyagoktól.

Még mindig van feltárnivaló

A tapasztalat szerint a rendelet megjelenése után nem egyetlen lendülettel kezdtek hozzá a szegedi vállalatok sem a felesleges készletek feltáráshoz. A Kenderfő- és Szövőipari Vállalat májusban például

készletértékesítési napokat rendezett, s az elfekvő készletek mintadarabjait kiállításon mutatta be. Nem sokkal azután a MAGÉV nagy szabású megbeszélésre hívta össze a szakembereket Szegeden, szintén ebből a tárgykörből. A szegedi és a Csongrád megyei üzemek, vállalatok igen sok újsághirdetést is feladtak, melyekben megvételre ajánlották fel felesleges készleteiket. Ezeknek a megmozdulásoknak köszönhető kétségtelemül, hogy az értékesítés túljutott a holtpontra, s néhány hónap alatt annyi még használható alkatrészt, anyagcsereit gazdát, mint máskor soha.

Mégis tévedés lenne azt hinni, hogy minden vállalat tisztába jött az új lehetőség kapcsán raktárkészleteivel, s feltárta valamennyi immobilis cikkét! Már korábban is írtunk róla, hogy míg a minisztériumi iparban különösen a könnyűipari üzemek jelentős munkát végeztek, az élelmiszeriparban már sokkal kisebbek az eredmények. A tanácsi és a szövetkezeti iparban pedig még igen nagy „lappangó” készletek találhatók. Ezt alátámasztják azok a vizsgálódások is, melyeket ehhez értő szakemberek, társadalmi aktívák végeznek jelenleg a szegedi és a Csongrád megyei üzemekben. A Szegedi Hangszergyárban — hogy csak egy példát hozunk fel bizonyítékul — kiderült, hogy a készletek újabb felméréseivel újabb felesleges készletek is feltárhatók. A folyamatos feltárást tehát még mindig szükség van,

ezt a munkát még szinte seholsem lehet befejeztnék tekinteni.

A cél nem a helycsere

Az említett rendelet úgy ad módot a felhalmozott készletek feltárára, hogy senkinek sem kell attól tartania, felelősségre vonják a felhalmozódás miatt. A Nemzeti Bank hivatalosan nem is követel meg adatszolgáltatást a feltárással. A készletek nyilvántartásba vételének tehát nincs most se „objektív”, se „szubjektív” akadály. De a reális nyilvántartás, a jól vezetett kárton egymagában nem oldja meg a problémát: a felesleges készleteket értékesíteni is kell.

Az értékesítéshez azonban — az eredmények ellenére — még vonatottabban halad, mint a feltárást. Az csak helyesíthető, ha a vállalatok alaposan megnézik, mit vásárolnak meg, mert az a népgazdaságnak semmi hasznát nem hajt, ha az egyik helyről a másikra vándorol egy alkatrész, gép vagy anyag, de ott továbbra is hasznosítatlan marad. Nyilvánvaló, hogy az értékesítés célja az, hogy ami eddig feleslegesnek tűnt, ezáltal a termelésben hasznosítható legyen, ami eddig „értéktelen” volt, új értéket előállító értéké válik.

Óvatosan, mégis bátran

A helycsere tehát nincs semmi értelme, de annak a túlzott óvatosságának sincs, mely miatt egyes vállalatok azért vonakodnak vásárolni, mert attól félnék, hogy év végéig nem tudják már felhasználni, amit vettek. Az Országos Tervhivatal és a Pénzügyminisztérium rendelete 1965. december 31-ig teszi lehetővé a készletek kedvezményes eladását és vételét, a kínáló alkalmat kár lenne tehát elszalasztani. Az a vállalat gondolkodik helyesen, mely ugyan nagy körültekintéssel, de mégis bátran él az alkalmal, mert ezáltal nemcsak a népgazdasági célkitűzések megvalósulását szolgálja, hanem saját készletgazdálkodását is rendezhetőbbé teszi, sőt termelését is gazdaságosabbá teheti.

A MAGÉV most megjelent tájékoztató füzetében benne megtalálható számtalan tudnivalóval arra is alkalmas, hogy ismét felhívja a figyelmet a felesleges készletek, a használaton kívüli gépek értékesítésének lehetőségeire.

F. K.

A tenni akarás ébrentartásáért

Demokráciából minél több van, annál jobb. A demokrácia nagyobb közéleti mozgást, elevenebb társadalmi tevékenységet, fokozódó népopimizmust jelent. Mindennek pedig az a konkrét haszna, hogy gyorsabban valósulnak meg a tervek, s az emberek a jobban éléssel párhuzamosan tökéletesítik a közigazgatást, önmaguk életének kormányzását. Lehet egy országot, egy város vezényszavakkal is dirigálni, de abban nincs sok köszönet. Mennyivel intenzívebb, tökéletesebb a szocialista feladatok végrehajtása, ha zömmel a lakosság önkéntességéből, jókedvűből fakad!

Nem véletlen tehát, hogy a helyi tanácsok is állandóan keresik, kutatják annak a módját, miképpen kapcsolhatók be a lakosság széles rétegei az állami tevékenységbe. Csak úgy lehet szimpatikus várospolitikát kialakítani, ha annak gyakorlatában a szó szoros értelmében részt vesz minden épkezláb ember. Ennek pedig egyik módja az államhatalom már meglévő, működő demokratikus szerveinek erősítése és támogatása. Különösen fontos a tanácsi állandó bizottságok munkájának tökéletesítése.

Ha azt vizsgáljuk Szegeden, hogy az állandó bizottságok betöltik-e a tanács törvényben rögzített három alapvető funkciójukat, a javaslattevést, a véleményezést és az ellenőrzést, a válasz — sajnos — csak részben pozitív. A városi tanács végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén megállapították: bár az állandó bizottságok munkájában kétségtelen az előrelépés, az eredmények még nem kielégítőek. E kissé sablonosnak tűnő értékelés mögött gondos munka, alapos felmérés rejlik. Létezik nágyt kirakatpolitika? Tagadhatatlanul. Előfordul, hogy szóban és papíron mindent „istenien” csinálunk, de a valóságban alig történik valami? Ilyen is akad. Nos, az állandó bizottságok esetében fordított a helyzet. Szépen gyümölcsöző tevékenységük lényegesen több, mint amennyiről beszélnek, vagy jegyzőkönyvet tudnak produkálni.

Ideiglenesen, vagy tartósan több társadalmi bizottság jött már létre az állandó bizottságok mellett. Nagy létszámú aktívájával elismerően dolgozik például a társadalmi ünnepeket szervező bizottság. Az ilyen aktívahálózat — mint a gyakorlat tanúsítja — megbízható összekötő a tanácsi szervek és a lakosság között. Az állandó bizottságokat a tanácsok szakigazgatási szervei ma már nem tekintik saját beosztottnak, hanem olyan szervezeteknek, amelyekkel szoros együttműködve, megvitatják az igazgatási munkát is. Persze ezen a téren még távolról sincs minden rendben. Állami és társadalmi rendezvények szervezésével csak elvetté bízzák meg az állandó bizottságokat, a szakigazgatási szervek rendszerint „elészik” a kenyerüket. Némely előadók úgy fogják fel az állandó bizottságok javaslatát, hogy azok csak többletmunkát adnak, s idegenkednek tőlük. Csoda-e, ha e fontos szervek tekintélye bizony még meglehetősen labilis?

Pedig olykor sommásan jönnek tőlük a jobbnál jobb javaslatok. Az egészségügyi állandó bizottságnak például alig múlik el ülése anélkül, hogy valamilyen kérdésben ne fordulna a szakigazgatási szervekhez. Ott a hiba, hogy ezeknek a javaslatoknak kétséges a sorsuk, ezért kedvezőtlenül hatnak vissza. Tavaly és tavalyelőtt harminckét javaslatot tettek az állandó bizottságok, a különféle osztályok azonban egyet sem tettek közülük magukévá. Némileg szépjíti a helyzetet, hogy az idén viszont elfogadták a javaslatok többségét.

Még nem kielégítő az állandó bizottságok véleményező szerepe sem. Jóllehet a tanácsülések elé kerülő problémákat előzőleg meg kellene vitatniuk, ez igen rapszodikusnak történik meg. Pedig az állandó bizottsági tagok szoros kapcsolatot tartanak a lakossággal, véleményük meghallgatása tehát különösen fontos iskolai, bölcsődei, üzletnyitási stb. ügyekben. Csakhogy a meghallgatás sem lehet formális, mert ez lebecsülése a demokratizmusnak. Megtörtént, hogy a kereskedelmi állandó bizottságnak egy bolt lebontása ügyében csak utólag kérték véleményét.

Mivel az ellenőrzés gyakorlása sem mutat sokkal kedvezőbb képet, a legközelebbi városi tanácsülés napirendjén szerepelnek az állandó bizottságok konkrét tennivalói. Csak úgy lehet fenntartani, továbbfejleszteni a tanácsok aktivitását, a lakosság érdeklődését és részvételét a várospolitikában, ha a tanács következetesen érvényt szerez a demokratizmus továbbfejlesztése érdekében hozott egészségügyi intézkedéseinek és a többi között arról is gondoskodik, hogy az állandó bizottságok ténylegesen gyakorolhassák jogaikat.

F. N. I.

Az öregek otthonában

Egy névtelen panaszlevél nyomában

Az alsóvárosi szociális otthonból névtelen levelet írt valaki a Csongrád megyei Állami Népi Ellenőrzési Bizottságnak, szerkesztőségünknek, s újabban az Egészségügyi Minisztériumnak is. A levélíró panaszok a közellátásra, az öregekkel való bánásmódra, s kifogást emel az élelmezés miatt is. A névtelen levelet azért vettük figyelembe, mert a levélíró panaszával több helyre is fordult egy időben, s feltételeztük, hogy a panaszra nyomós okok lehetnek.

Mi van az étlapon?

A szociális otthonban dr. Vitos György főorvossal, a III. kerületi tanács egészségügyi csoportjának vezetőjével tettünk látogatást. Előttünk már ott jártak korábban a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság képviselői. Látogatásukról otthagyták kézírásos bejegyzéseket a célvizsgálatairól. Ebben a következőket olvastuk:

„Az egészségügyi ellátás maximálisan megfelelő. A gondozási munkákat erejükön felül végzik az ápolók, figyelembe véve a nehéz adottságokat. Az otthon lakóinak a petőfitelepi szociális otthonban főznek. Az ételt onnan hozzák ide mindennap. Az ételek minősége kifogástalan. Mennyisége kielégítőnek látszott.”

A népi ellenőrzési bizottság képviselőinek látogatásakor az aznapi reggeli, ebéd és vacsora a következő volt: kávé vagy kácaó kiflivel, ebédre: húsléves, sárgaborsópüré stült sertésoldallal. Vacsora: abált szalonna és tea. Látogatásunk napján a reggeli tea és hentesáru, az ebéd zöldbaleves, rizseshús és uborka, vacsora: túró és zöldséppaprika volt.

Az étvágy: öröm

Lados László, a szociális otthon gondnoka elmondot-

ta, hogy általában minden nap bárki kétszer is kérhet minden ételféleségből, ha jólesik neki. Örülnek, ha az elagott idős emberek jó étvágyal esznek. Hangsúlyozta azonban, hogy az öregek jó étvágya mellett is sok étel marad ki, mert a 204 gondozott közül 130 a beteg, s ezek érthetően kevesebbet fogyasztanak. A fentjártó öregek napi élelmezési költsége 10, a betegé 11 forint személyenként. Ennek felhasználásával esetenként előfordul, hogy valamivel gyengébb vagy kevésbé kiadósabb az egész napi ellátás az előző napinál. Meghatározott norma szerint elégítik ki a gondozottakat.

Húsz nővér, illetve ápoló viseli gondját az idős embereknek. Végigjártuk az otthon szobáit, s elbeszélgettünk a bácsikkal, nénikkel. Özv. Szabó Sándornéknak nincs senkje, egyedül maga maradt a családból, négy éve van itt. — Jól érzem itt magam, szeretek mindenkit, s a bánásmódra nem panaszkodhatom.

Rend és tisztaság

Amerre jártunk mindennél tisztaság, rend fogadott bennünket. Pedig a látogatásra igazán nem számítottak. A tolokocsival járókelő betegek szobájában azonban felajzott hangulattal fogadtak bennünket az idős emberek.

— Most beszéljenek, mert van rá alkalom — biztatta szobátársait Berta István bácsi.

— Miért? Máskor nem beszélhetnek szívük szerint? — kérdezett vissza Lados László gondnok. — Dehogynem — mondta Samu János MÁV rokkant nyugdíjas — csakhat ilyenkor jobban esik a szó, amikor jobban látogatnak meg bennünket. Kovács István arra panaszkodott, hogy a napokban fejlődött ebédre, s fele fővetlen volt.

— Kár elprédálni a húst, ha így főzik meg — mondta —, mert sokan nem tudtuk megenni. Legtöbbször nekem a foga nem bírja a kemény rágást.

— Schemperger Ferenc egy szobátársára panaszokodott, aki állítólag izgága, nyugtalan, nem hagyja őket pihenni. Berta István viszont elmondta, hogy az ápolók nem mindegyike bálnik velük emberségesen. Van amelyik durva, gorombás, sőt a főnővér utasításait sem tartja be. Megértik, hogy vele is gorombáskodnak. Aztán kiderült, hogy ezek a jelenségek nem is mostanában fordultak elő, hanem jóval korábban. A problémákat az otthon gondnoka megbeszélte a gondozókkal, s azóta kevesebb a panasz.

Szív is kell...

Az idős néni, bácsi legfőbbje olyan, mint a gyerek és sok esetben úgy is kell velük bánni. Jósóval többet érnek el náluk, mint ha csak úgy foghgyöröl odavetik nekik a szót apróbb-cseprőbb panaszaikra.

— Sajnos — mondta Lados László — gondozóinknak nem tudunk adni szívet és hivatástudatot. S némely esetben előfordul a gondozói munkában is probléma. Minden fölünk telhető megteszünk, hogy a gondjainkra bízott emberek jól érezzék magukat, életük hátralevő részét széppé, boldoggá tegyük.

Az alsóvárosi szociális otthon a lehetőségekhez képest a maximumot nyújtja lakóinak. Sajnos, a 366 éves épület földemzervezete alaposabb javításra szorul. Nagyobb összegre van szükség, hogy az épület továbbra is betöltsé rendeltetését, igazi otthon nyújtson az öregeknek.

L. F.

Elsőként vágtak az újnak

Mit számít néhány búzaszem, amikor vagonszámra halmozódik a hosszú, nyitott színen. Adamov bácsi még is gondosan összeszopergeti a szétgurult magokat. „Hivatásbéli” kötelessége parancsolja ezt? Aligha. Nemzedékének egyik lényeges vonását vélem megnyilatkozni ebben. Egy dolgos, szegényes élet beidegződését: a „sok kicsiből összerakogató” élettapasztalatot.

Tizenhat évvel ezelőtt...

Töppörödött kis öreg Adamov Mihály bácsi. Háta hajlott, haja fehér, mozgása bizonytalan. Több mint hat évtized sulya és az asztma kínzó betegsége alatt megrokkant. Nyugdíjas elfoglaltsága van, a takarmányforgalmi vállalat deszki telepén őrzi a gabonát.

Szinte furcsa elképzelnem, hogy ez a gyenge ember 16 évvel ezelőtt úttörő szerepet vállalt az új paraszti életmód megteremtésében. Adamov bácsi ugyanis egyik alapító tagja a deszki Kosuth Tsz-nek. Tizenhat év-

vel ezelőtt 15 társával vágtak neki az új, ismeretlen útnak. A közös gazdálkodásnak. Kik élnek közülük most Deszken?

— Hát... — gondolkodik, két szembe a távolban arcolt keres. — Kiri Ferenc és még. Meg Boldog Pali. És Lazi János, bár ő egy kicsit később jött — sorolja halk, gyenge hangon.

Többségük már nem található a faluban. Elettük „munkaidejéből” csak az alaprakához jutott. Akik megvannak, azok is nyugdíjasok, esetleg könnyű munkával hasznosítják magukat.

Mit reméltek?

— Mit reméltek a közös gazdaságtól?

— Gyűléseken magyarázták, hogy többre megyünk, ha közösen dolgozunk. Jobb sorsunk lesz — mondja. Apja cseléd volt, maga is így kezdte az életet. A felszabaduláskor négy hold földhöz jutott. Ezzel és egyetlen lovával lépett be a tsz-be. Persze, sok nem várt küzdelem, nehéz esztendő kö-

Megeríte...

Az élet nem kényeztette el őket. Sorsuk talán a tragikus hősökhöz hasonló, akiknek egész életük ráment a jobb életért vívott küzdelemre, de annak gyümölcséből keveset kóstoltak. A közös gazdaság megermentésének súlyát viselték. Megeríte?

— Most szépen fejlődik a tsz, nagy tehenészet épül. Gépekkel dolgoznak. — Naponta látja ezt Adamov bácsi, hiszen az új major közelében lakik. A tsz alaprakó veteránjainak bizakodása igazolódik: egyre inkább „jóra gyün” az élet a közösből. Az alapítók, sajnos, ebből jórészt kimaradnak. De fiaik másképpen élnek majd.

B. O.